

Brusel 17. listopadu 2023
(OR. en)

15525/23

COH 88

POZNÁMKA

Odesílatel:	Předsednictví
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Předmět:	Politika soudržnosti a evropská strategická autonomie = výměna názorů

Na zasedání Rady pro obecné záležitosti dne 30. listopadu 2023 věnovaném politice soudržnosti budou ministři odpovědní za politiku soudržnosti vyzváni, aby na základě dokumentu předsednictví obsaženého v příloze této poznámky diskutovali o tom, jak může politika soudržnosti přispět k posílení svrchovanosti a strategické autonomie Evropské unie.

Podkladový dokument

pro zasedání Rady pro obecné záležitosti věnované politice soudržnosti

„Politika soudržnosti a evropská strategická autonomie“

Mezinárodní otevřenost posledních sedmi desetiletí byla pro EU velkým přínosem a umožnila jí dosáhnout takových úrovní hospodářského růstu a sociálního blahobytu, které by pod vlivem protekcionismu, nebo měla-li by Unie méně členských států, byly nemyslitelné.

Mezinárodní otevřenost však také usnadnila **relokační procesy**, které nás dovedly ke ztrátě podílu na trhu ve strategických odvětvích a k **přílišné závislosti na třetích zemích** v oblastech, jako jsou energetika, dodávky pro zdravotnictví, digitální technologie nebo potraviny.

Politika Evropské unie v oblasti hospodářské soutěže a snaha o solidaritu a rovné příležitosti při alokaci veřejné podpory a zdrojů zároveň vyústily v situace, kdy **velké společnosti v EU nejsou schopny rovnocenně konkurovat velkým mezinárodním gigantům**, kteří obvykle dostávají podporu od států, v nichž se nacházejí.

Geopolitické, technologické a environmentální změny, které se v současnosti odehrávají, ukazují, že je třeba, abychom proti tomuto trendu zakročili. Tyto změny zároveň nabízejí příležitost investovat, přilákat do Evropy nové podniky a pracovní místa, vytvářet bohatství a snížit naši vnější zranitelnost. To se projevilo v souvislosti s energetickou krizí, krizí týkající se dodávek surovin a inflační krizí, jež vyvolala invaze Ruska na Ukrajinu, dále v souvislosti s hrozící ropnou krizí v důsledku probíhajícího izraelsko-palestinského konfliktu, ale také v souvislosti s jinými dřívějšími krizemi v oblasti dodávek, které vedly k přerušení mezinárodních hodnotových řetězců.

Narůstá tudíž význam toho, aby **Evropská unie dokázala vytvořit silnou, odolnou a na budoucnost orientovanou průmyslovou strukturu**, která jí umožní **chránit svrchovanost a zvýšit autonomii** v situacích, kdy se mezinárodní nestabilita přesune na trhy. Za tímto účelem musí Unie zajistit, aby velké společnosti ve strategických odvětvích zůstávaly na evropské půdě a byly schopny dodávat zboží a služby, které jsou pro budoucnost nezbytné, a vytvářet strategická a kvalitní pracovní místa s vysokou přidanou hodnotou.

Není pochyb o tom, že **průmyslový rozvoj často slouží jako nástroj územního a regionálního rozvoje, což je hlavním cílem politiky soudržnosti**, jak je stanoveno v článku 174 SFEU. Průmysl, který je zdrojem ekonomické aktivity a zaměstnanosti, dokáže zvrátit delokalizační trendy, a to jak mezi regiony v rámci Unie, tak i mimo ni. Velké společnosti mají navíc největší schopnost vytvářet pracovní místa, investovat do výzkumu, vývoje a inovací, konkurovat na mezinárodním poli a být hybnou silou rozvoje v regionech, kde jsou usazeny, ale i v dalších regionech kolem, neboť poptávají meziprodukty a služby. Průmyslový rozvoj velkých společností ve strategických odvětvích, podporovaný z fondů politiky soudržnosti, by tak vedl k **lepší kvalitě života občanů, vyšší míře tvorby pracovních míst a větší svrchovanosti Unie, což by rovněž mělo pozitivní dopad na veškerou činnost Evropské unie**. Přispívá rovněž k posílení odolnosti regionálních ekonomik budováním kapacit průmyslové výroby a hodnotových řetězců, které obstojí i v budoucnu.

V tomto ohledu **hraje jednu z klíčových úloh politika soudržnosti, neboť může skrze své fondy přispívat ke strategické autonomii a ochraně svrchovanosti Unie**. Rozvoj těchto strategických odvětví, spolufinancovaný z EFRR, ESF +, Fondu soudržnosti nebo Fondu pro spravedlivou transformaci, by tak následně přispěl k rozvoji každého regionu EU i EU jako celku.

V této souvislosti by **politika soudržnosti mohla financovat podnikání v konkurenceschopném průmyslu se schopností působit na velkých mezinárodních trzích**.

Nejde se pouze o to, rozvíjet evropský průmysl, ale rozvíjet jej tak, aby **dokázal konkurovat mezinárodním gigantům v zemích, jako jsou Spojené státy nebo Čína**. Proto musíme být schopni využívat politiku soudržnosti tak, aby velké společnosti ve strategických odvětvích zůstávaly na evropské půdě, a přispívaly tak i ke snižování regionálních rozdílů.

To by Evropské unii umožnilo **snížit vnější závislost** na technologiích, které mohou nahradit suroviny nebo odvětví, kde Unie nemá konkurenční výhodu. Příkladem toho by mohly být zdroje energie znečišťující životní prostředí. Rovněž by to mohlo přispět ke **snížení rizik plynoucích z přerušení mezinárodních hodnotových řetězců** v důsledku konfliktu nebo mezinárodního napětí. Podobně by to mohlo pomoci v **boji proti rizikům plynoucím ze změny klimatu**, neboť by se posílil průmysl zaměřený na čistá odvětví a odvětví s nižšími emisemi skleníkových plynů. A v neposlední řadě by to jistě pomohlo **vytvářet vysoce kvalifikovaná pracovní místa a dosahovat vysoké mezní produktivity a mezd**, což by v konečném důsledku vedlo ke zlepšení kvality života občanů.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti bychom rádi využili této příležitosti k tomu, aby se Rada pro obecné záležitosti zaměřená na soudržnost zabývala touto otázkou:

Jak může politika soudržnosti přispět k posílení svrchovanosti a strategické autonomie Evropské unie v době, kdy je více než kdy jindy nezbytné podpořit mezinárodní konkurenceschopnost velkých společností ve strategických odvětvích, které jsou hybnou silou tvorby pracovních míst a bohatství ve všech regionech Evropské unie?